

HET DRAAIT ALLEMAAL OM SOCIAAL KAPITAAL

CARLO SCHUENGEL

VU

VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM

Faculty of
Behavioural and
Movement Sciences

- > *Peter is 46 jaar oud, en heeft ernstige meervoudige beperkingen. Als begeleiders niets met Peter ondernemen, kijkt hij de hele dag televisie. Op een dag reageert hij enthousiast als hij in een programma mensen ziet bowlen. “Wil je dat gaan doen?” vraagt zijn begeleider. Hij knippert ja. Er moeten wat aanpassingen worden gedaan, maar dan kan Peter bowlen.*

- > *Greg heeft Down syndroom en ging tot zijn 21e naar een normale high school. Nu wil hij wel werken. Naast hem woont Alex. Ze zijn samen opgegroeid. Alex werkt bij de Wal-Mart. Alex neemt Greg wel eens mee op zaterdag. Greg vraagt Alex hoe hij aan zijn baan kwam. Hij zou ook wel zoiets willen. De vader van Alex kende de manager van de supermarkt. Alex zou zijn baas vragen en het ook aan zijn vader vertellen. Een week later neemt Alex Greg mee naar zijn baas. Greg wordt aangenomen.*

Gotto ea (2010). Accessing social capital. NGSD

TEGENSTRIJDIGE MAATSCHAPPELIJKE VRAGEN AAN ZORG EN ONDERSTEUNING?

- > Zelfbepaling, zelfstandigheid, zelfredzaamheid, zelfmanagement, respect voor vrijheid en eigen keuze
 - > VN-verdrag, Nationaal Programma “Gewoon bijzonder”, kwaliteitsagenda langdurige zorg, persoonsvolgende zorg

- > Vermaatschappelijking van de zorg en participatie
 - > Transitie en transformatie zorg en maatschappelijke ondersteuning, ‘participatiesamenleving’, mantelzorg, ‘eigen kracht’

Zelfbepaling
en eigen regie

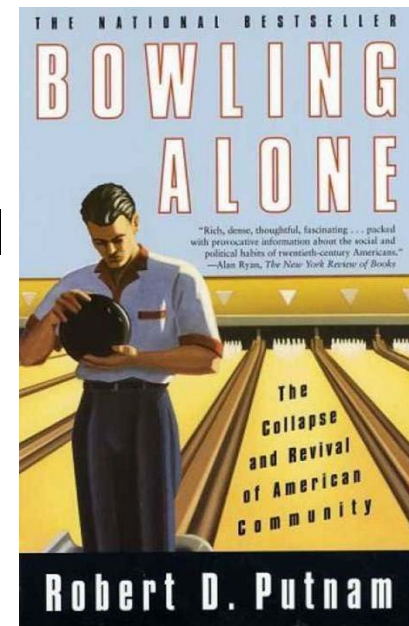
The diagram consists of two overlapping light blue circles. The left circle contains the text 'Zelfbepaling en eigen regie'. The right circle contains the text 'Participatie en vermaatschappelijking'. The overlapping area in the center contains the text 'Sociaal kapitaal' written vertically in red.

**Sociaal
kapitaal**

Participatie en
vermaat-
schappelijking

'BOWLING ALONE' – PUTNAM (2000)

- > Sociaal kapitaal:
 - > Wie ken je? (*sociaal netwerk*)
 - > Wat ben je bereid om voor elkaar te doen? (*wederkerigheid*)
- > Meer Amerikanen dan ooit doen aan bowlen; minder Amerikanen dan ooit zijn lid van een bowlingvereniging
- > Toename in materieel kapitaal; afname in sociaal kapitaal
- > Mensen kiezen toenemend voor solitaire vrijetijdsbestedingen

SOCIAAL KAPITAAL VORMT NATUURLIJKE HABITAT

- > “traditionele” neurowetenschappelijke visie: systemen in brein voor sociale informatieverwerking
 - > Bv. “spiegelneuronen”

- > Moderne visie: werkend brein veronderstelt een sociale omgeving
 - > Bv. Eusocialiteit (Wilson)
 - > Bv. Sociale baseline (Coan)
 - > Bv. Need to connect (Baumeister)
 - > Bv. Verbondenheid als basisbehoefte (Deci & Ryan)

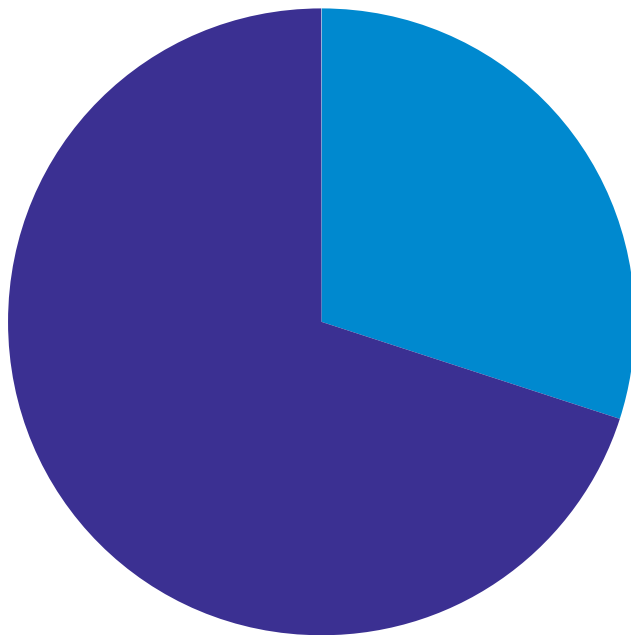

'STROOIFEITEN'

- > Lid worden van een club halveert de kans op overlijden in het komende jaar
- > Sociaal kapitaal is de beste voorspeller van verschillen tussen staten in belastingontwijking
- > Kinderen doen het beter als ze geboren worden in een financieel arme staat dan in een sociaal arme staat
 - > <https://www.hks.harvard.edu/programs/saguaro/about-social-capital/factoids>
- > Eenzaamheid risicofactor voor hartaanvallen en beroertes (Valtorta ea 2016)

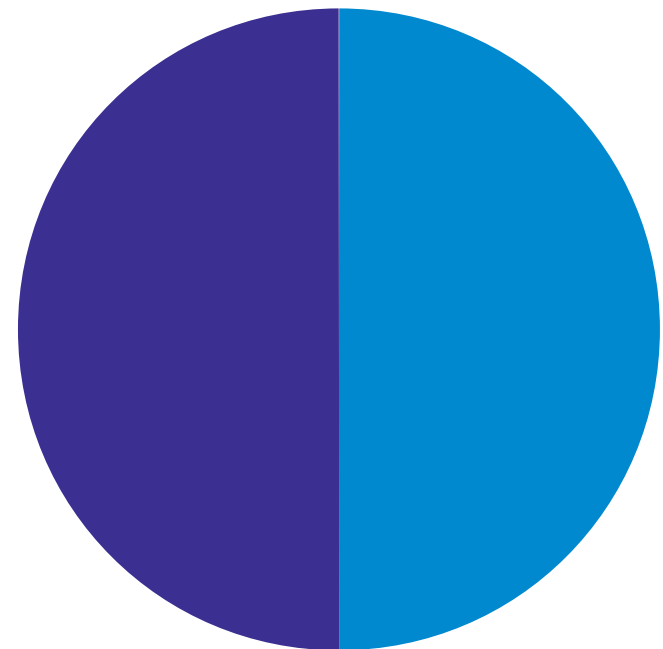
BIJ WIE KOMT CHRONISCHE EENZAAMHEID VAKER VOOR?

Algemene bevolking

- Chronisch eenzaam
- soms of niet eenzaam

Mensen met verstandelijke beperkingen

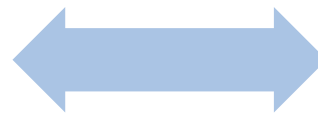
- Chronisch eenzaam
- soms of niet eenzaam

Gilmore & Cuskelly, 2014

Negatieve houding
en verwachtingen
omgeving

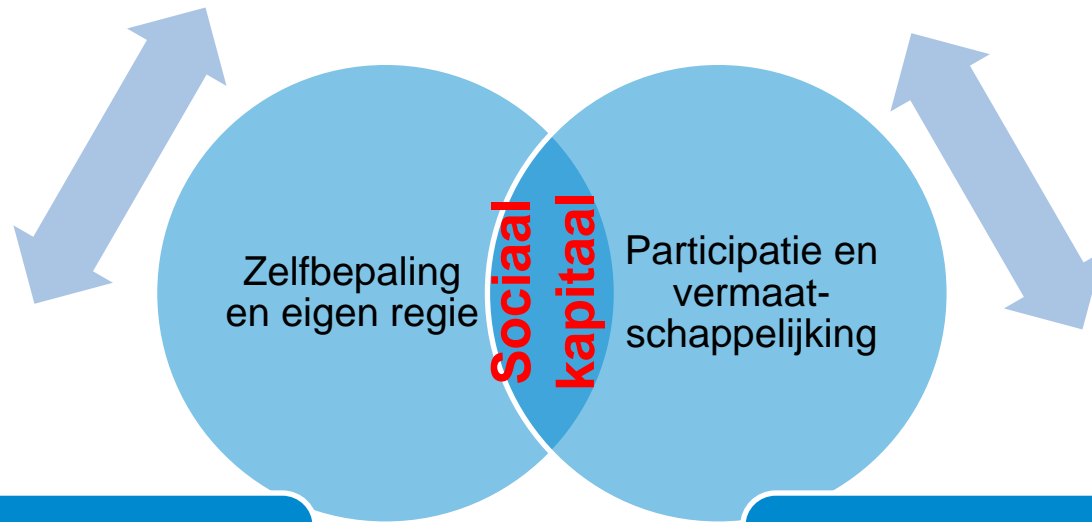
Beperkte
vaardigheden

Beperkte
mogelijkheden en
ervaringen

Gilmore & Cuskelly (2014). JPPID

houding en
verwachtingen
omgeving

Vaardigheden

mogelijkheden
en ervaringen

Hacking

FOR

DUMMIES®

houding
verwachting
omgeving

Overbruggen:
Leer wat signalen
betekenen en scherp
je empathie aan
(bv Hi Sense, World
of Empa)

Paula Sterkenburg

Mirjam Wouda

Zelfbepaling
en eigen regie

Sociaal
kapitaal

Participatie en
vermaatschappelijking

Vaardigheden

mogelijkheden
en ervaringen

houding en
verwachtingen
omgeving

Maroesjka van
Nieuwenhuijzen

Maaïke
van Rest

Zelfbepaling
en eigen regie

Sociaal
kapitaal

Participatie en
vermaatschappelijking

Werk gericht aan
sociale
informatieverwerking
(bv ConSIVT)

vaardigheden

mogelijkheden
en ervaringen

houding en
verwachtingen
omgeving

Overbruggen:
Wees een
buitenstaander en
nodig buitenstaanders
uit
(bv Actie-onderzoek)

Zelfbepaling
en eigen regie

Sociaal
kapitaal

Participatie en
vermaatschappelijking

Brenda Frederiks,
Clasiën de Schipper,
Alistair Niemeijer,
Sophie Steen

Vaardigheden

mogelijkheden
en ervaringen

houding en
verwachtingen
omgeving

Verbinden:
Anticipeer op
transities en breng
wensen in kaart
(bv. Netwerk Samen
Kunnen Kiezen)

Zelfbepaling
en eigen regie

Sociaal
kapitaal

Participatie en
vermaatschappelijking

Vaardigheden

mogelijkheden
en ervaringen

houding en
verwachtingen
omgeving

Gwen
Stucklschwaiger

Verbinden:
Werken met
vrijwilligers als
onderdeel van
begeleiding

Zelfbepaling
en eigen regie

**Sociaal
kapitaal**

Participatie en
vermaatschappelijking

Vaardigheden

mogelijkheden
en ervaringen

THEMA'S PROGRAMMA BEN SAJET CENTRUM

- > Kwaliteit van bestaan bij meervoudige beperkingen en complexe problemen
- > Zelfredzaamheid en zelfstandig wonen
- > Omhoog op de participatieladder

